

Sygn. akt: VI Co 42/24

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Rafał Jerka

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2024 r. w Olsztynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko J. M. (1)

w przedmiocie wniosku pozwanego o wyłączenie sędziego SSO A. J. na podstawie art. 49 kpc

postanawia

na podstawie art. 49 kpc wyłączyć od rozpoznania sprawy SSO A. J.

SSO Rafał Jerka

VI Co 42/24

UZASADNIENIE

Pozwany J. M. (1) w sprawie VI C (...) wniósł o wyłączenie od orzekania w sprawie w trybie art. 49 kpc SSO A. J. wskazując iż rozpoznanie sprawy z jego udziałem doprowadzi do naruszenia standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny Sąd.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSO A. J. w trybie art. 49 kpc jest zasadny.

1. Tytułem wstępu należy wskazać w judykaturze panuje zgodny pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu należy podjąć wszelkie środki zapobiegające, a jednym z nich jest **instytucja wyłączenia sędziego** (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22, LEX nr 3375645; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22, LEX nr 3370369; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22, LEX nr 3375652; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21, LEX nr 3262183 postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22, LEX nr 3375645; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22, LEX nr 3370369; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22, LEX nr 3375652; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21, LEX nr 3262183). W tej sytuacji nie może budzić wątpliwości wybrany przez pozwanego procesowy sposób weryfikacji składu sądu tj. art. 49 kpc .

2. Należy zauważyć, iż przedmiotowy wniosek nie podlegał przekazaniu do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w trybie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1093) a to z następujących względów:

a) w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego - Izba Cywilna, Karna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110- 1/20 (OSNK 2000 nr 2, poz. 1 i OSNC 2020 nr 4, poz. 34) przesądzono, że udział w składzie Sądu Najwyższego osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej KRS) ukształtowanej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) prowadzi w każdym przypadku do sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc. Uchwała z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej (art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym), a to oznacza, że skład orzekający w niniejszej sprawie jest nią związany. W takiej sytuacji Sąd nie był zobligowany do przekazania przedmiotowego wniosku do rozpoznania Izbie, której orzeczenia w każdym wypadku dotknięte są nieusuwalną wadą.

b) Sąd rozpoznający wniosek musi też uwzględnić wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym wprost uznano, że przekazanie - na podstawie art. 26 § 2 SNU - do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Ur.UE 2016 C 202, s. 1) i zasady pierwszeństwa prawa Unii. W tej sytuacji stosując zasadę pierwszeństwa prawa UE oraz zasadę lojalnej współpracy Sąd Okręgowy był zobowiązany do pominięcia art. 26 § 2 SNU (regulacji przekazującej do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN rozpoznanie przedmiotowego wniosku) i przejęcie tego wniosku do samodzielnego rozpoznania.

3. Nie ulega, też wątpliwości, iż rozpoznania niniejszego wniosku należało dokonać z pominięciem pozostałych sędziów VI Wydziału Cywilno - Rodzinnego SO w O. tj. K. N., A. J. (1), L. M., A. N. i J. B.. Wymienieni wyłączeni byli od rozpoznania tego wniosku w myśl § 43 pkt 1a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 18 czerwca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1141), który wszedł w życie w dniu 8 lutego 2024 r., zgodnie z którym „ Sprawy w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego w sytuacji, gdy wśród podstaw tego wniosku znajduje się okoliczność dotycząca powołania sędziego, nie są przydzielane sędziom, którzy objęli stanowisko w wyniku wniosku o powołanie sędziego, przedstawionego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną z zastosowaniem art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269 oraz z 2023 r. poz. 1615). Sędziowie ci nie są uwzględniani w przydzielaniu spraw, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, przez SLPS .” Dodatkowo regulacja ta znajduje oparcie w wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 23 listopada 2023 r. (skarga 50849/21), a w szczególności w pkt 324 pkt b uzasadnienia, gdzie Trybunał wyraźnie wskazuje, iż w tego rodzaju przypadkach winna mieć zastosowanie podstawowa zasada nemo iudex in causa sua (nie powinni rozpoznawać wniosków o wyłączenie sędziowie, którzy zostali powołani w tej samej wadliwej procedurze co sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie).

4. Przechodząc do merytorycznej oceny przedmiotowego wniosku należy wskazać, iż zgodnie z już utrwalonym orzecznictwem (por. uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22, postanowienie z dnia 23 czerwca 2022 r. III KK 198/22) brak jest podstaw do przyjęcia a priori, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc.. Oznacza to, że należy wykazać in concreto, że z uwagi na dające się zidentyfikować okoliczności związane z powołaniem danego sędziego do sądu, istnieją tego rodzaju wątpliwości, iż sąd w składzie którego zasiada taki sędzia jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc. Zatem wbrew twierdzeniom pozwanego sam fakt, powołania SSOA. J. w procedurze awansowej z udziałem nieprawidłowo ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa nie jest wystarczającym argumentem za uwzględnieniem wniosku.

5. W ocenie jednak Sądu rozpoznającego niniejszy wniosek, okoliczności powołania SSO A. J. wprost do Sądu Okręgowego, wskazują bez wątpienia, iż Sąd z jego udziałem jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 kpc, gdyż wymieniony nie spełnia tzw. „testu niezależności” wskazanego w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) następnie sprecyzowanego w uchwale składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Wskazano tam na następujące okoliczności, które należy brać pod uwagę przy powołaniu sędziego:

- czy jest to pierwsza nominacja, czy też jest to awans na kolejne stanowisko sędziowskie,
- do jakiego szczebla jest to awans, gdyż surowsze są wymagania w stosunku do sędziów ubiegających się o awans do sądów, które znajdują się wyżej w strukturze sądownictwa,
- równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości,
- jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów,
- porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów,
- to, czy kandydat w ogóle miał kontrkandydata do awansu, czy też był jedyną osobą, która wzięła udział w danym konkursie.

6. Biorąc pod uwagę powyższe kryteria nie ulega wątpliwości, iż SSO A. J. nie spełnia wskazanego testu, a to z następujących powodów:

1) Wymieniony podpisał listę poparcia kandydata do Krajowej Rady Sądownictwa sędziemu M. N. w 2021 r. (https://www.sejm.gov.pl/KRS/lista_M_N..pdf poz. 20) i to w sytuacji gdy wówczas organ ten w świetle jednolitego orzecznictwa najwyższych krajowych instancji sądowych oraz trybunałów międzynarodowych został uznany za organ, którego udział w procedurze nominacji sędziów skutkuje wadliwością nominacji sądowych (por. wyroki Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości UE: z dnia 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, AK przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, EU:C:2019:982; z dnia 6 października 2021 r. w sprawie C-487/19, postępowanie zainicjowane przez W.Ż., EU:C:2021:798; z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie C-824/18, A.B., C.D., E.F., G.H. i I.J. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, EU:C:2021:153, a w jego wykonaniu wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18, LEX nr 2687377 i wyroki tego Sądu, II GOK 3/18 do II GOK 20/18 oraz wyrok Sądu Najwyższego w dnia 15 kwietnia 2021 r., III PSKP 13/21, OSNP 2022 nr 2, wyroki ETPC w sprawach R. p. Polsce - wyrok z dnia 22 lipca 2021 r., skarga nr 43447/19 oraz D. F. i O. p. Polsce - wyrok z dnia 8 listopada 2021 r., skargi nr 49868/19 i 57511/19). W tej sytuacji należy przyjąć, że SSO A. J. zdecydował się czynnie wesprzeć kandydata do Krajowej Rady Sądownictwa mając świadomość wydania tych orzeczeń (należy bowiem założyć, że Sędzia, który orzekał już kilka lat w Sądzie Okręgowym znał te orzeczenia, powszechnie komentowane w przestrzeni publicznej).

2) wymieniony w sprawozdaniu z oceny kwalifikacji zawodowych z (...) (...) r. został negatywnie zaopiniowany przez sędziego wizytatora na stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego w O. VI Wydziału Cywilno Rodzinnego, o czym świadczą następujące wnioski z opinii („Byłby wzorcowym kandydatem na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego orzekającego w Wydziale Karnym. Specyfika pracy sędziego, a zwłaszcza pracy sędziego okręgowego w instancji odwoławczej orzekającego w innych sprawach niż karne, jest jednak nieco inna niż specyfika pracy (...) P. R.),

3) awans SSO A. J. ze stanowiska (...) P. R. w O. wprost na drugi szczebel w hierarchii sądowej (Sąd Okręgowy) i to do wydziału zajmującego się inną kategorią spraw (sprawy z zakresu prawa rodzinnego) niż specjalizacja kandydata (sprawy z zakresu prawa karnego),

4) uzyskanie jednoznacznie negatywnej opinii zgromadzenia ogólnego Sędziów Apellacji Białostockiej z dnia 8 – 9.10.2018 r. (strona 25 protokołu) tj. jedynie 2 (dwóch) głosów ZA i aż 57 (pięćdziesiąt siedem) PRZECIW oraz 11 wstrzymujących się, podczas gdy jego kontrkandydaci – wieloletni sędziowie wydziałów rodzinnych sądów rejonowych, przy wzorcowych opiniach kwalifikacyjnych otrzymali odpowiednio głosy: SSR E. I. (1) 66 ZA, 2 PRZECIW, 2 wstrzymujące się, SSR R. K. 42 ZA i 3 PRZECIW, 24 wstrzymujące się, SSR W. S. 43 ZA, 3 PRZECIW, 23 wstrzymujące się, SSR A. W. 52 ZA, 3 PRZECIW, 14 wstrzymujących się,

5) mimo wspomnianej oceny kwalifikacyjnej i nikłego poparcia środowiska sędziowskiego wymieniony uchwałą KRS z dnia 22 stycznia 2019 r., nr 137/2019 został przedstawiony do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w O. W podejmowaniu uchwały brał udział sędzia M. N. w sytuacji, gdy zachodziły przesłanki do jego wyłączenia ze względu na łączące ich bliskie relacje koleżeńskie (<https://tvn24.pl/programy/olsztyn-sedzia-bez-doswiadczenia-na-sedziego-sadu-okregowego-ra909714-2287623>, reportaż 6 minuta 58, 7 minuta 52 do 7 minuta 43),

6) SSO A. J. uzyskał wysoko sytuowane stanowisko w administracji sądowej, gdyż został powołany przez Ministra Sprawiedliwości Z. Z. na wniosek prezesa Sądu Rejonowego w O. M. N. na stanowisko w-ce prezesa Sądu Rejonowego w O. (styczeń 2022 r.),

7) otrzymał od prezesa Sądu Okręgowego w O. M. L. nominacje na przewodniczącego VI Wydziału Cywilno Rodzinnego SO w O., mimo, że miał wyraźnie niższe kompetencje niż jego kontrkandydat - wieloletni przewodniczący tego Wydziału sędzia J. K., osoba z kilkudziesięcioletnim stażem pracy w wydziałach rodzinnych sądu rejonowego a następnie okręgowego.

W świetle powyższych kryteriów ocenionych łącznie, nie ulega wątpliwości, iż wymieniony nie spełnia tzw. testu niezależności wskazanego w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) a zatem wniosek o jego wyłączenie w trybie art. art. 49 kpc jest zasadny

SSO Rafał Jerka

1. odn.,

2. odpis doręczyć:

- pełn. stron

3. orzeczenie opublikować w portalu orzeczeń sądów powszechnych zgodnie z załączoną kartą.